

Halogenderiváty uhlovodíků

Co jsou halogenderiváty

Důkaz

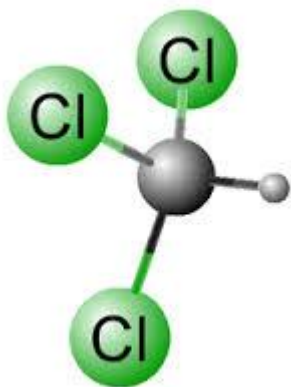
Názvosloví

Vlastnosti

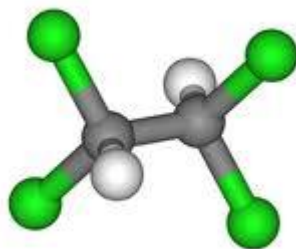
Použití

Vznik halogenderivátu

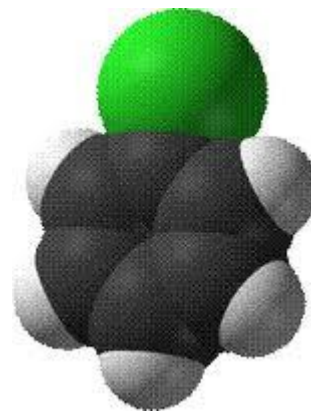
- nahrazení jednoho nebo více atomů vodíku v uhlíkovém řetězci prvkem 7.skupiny PSP (F,Cl, Br, I).

trichlormethan

tetrachlorethan

chlorbenzen

Důkaz přítomnosti halogenu v halogenderivátu

- https://www.youtube.com/watch?feature=player_detailpage&v=yWofHhxXSow
- <http://www.youtube.com/watch?v=kPQ1oHZfY8E>
- **Beilsteinův test**, neboli *Beilsteinova plamenná zkouška* je jednoduchý kvalitativní analytický test užívaný v chemii na důkaz halogenderivátů.
Byl vynalezen [Friedrichem Beilsteinem](#).

Názvosloví

- Všechny **halogenderiváty** - systematický název,
  - (starší - radikálově funkční, dvousložkové),
  - název triviální.
- Systematický název je jednoslovný a je tvořen **názvem halogenu a názvem uhlovodíku**.
- Více atomů halogenu v molekule - před název halogenderivátu předponu vyjadřující počet těchto atomů halogenu v molekule
1 – mono-, 2 – di-, 3 – tri- , 4 – tetra, atd.

Příklad:

Vzorec: CHCl_3

Systematický název: trichlormethan

Radikálově funkční: methyltrichlorid

Triviální: chloroform

Názvosloví

- Přítomnost více atomů halogenů se vyjádří jejich počtem, popř. polohou:

- Příklad:

1,2 – dichlorethan

- Přepište do sešitu tyto vzorce halogenderivátů a napište k nim správné názvy:

CHCl_3 ; b) $\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH-Br}_2$; c) Cl_4 ; d) $\text{CH}_3\text{-CH-F}_2$; e)

$\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-I}$.

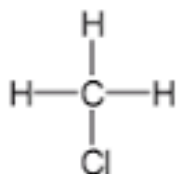
- Napište vzorec: trichlormethan, fluorethan, 1,1 dichlorethan
- Napište název: CHI_3 , CH_2Br_2 , $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{Cl}$.

Vlastnosti

- Nejnižší halogenderiváty jsou plyny nebo těkavé a nehořlavé kapaliny.
- Bezbarvé, nerozpustné ve vodě, rozpustné v organických rozpouštědlech.
- Velmi dobře rozpouštějí nepolární látky (např. tuky, oleje, vosky).
- Všechny kapalné halogenderiváty jsou těžší než voda.
- Narkotické účinky (např. chloroform, halothan).
- Slzotvorné účinky (např. benzylchlorid).
- Karcinogenní účinky (např. vinylchlorid, tetrachlormethan).

Chlormethan(methylchlorid):

- **CH₃Cl**

- Vlastnosti: bezbarvý, velmi hořlavý plyn, mírně nasládlá vůně, je však cítit až při úrovních, které již mohou být toxické.
- Použití: surovina pro výrobu silikonových polymerů; lokální anestetikum; herbicid apod.

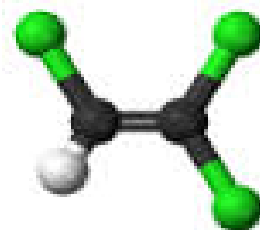
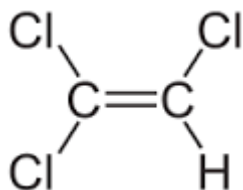
Freony

- Jsou to halogenderiváty, které obsahují alespoň dva vázané halogeny, přičemž jeden z nich je fluor.
- Např. *trichlorfluormethan* CCl_3F nebo *dichlordifluormethan* CCl_2F_2 .
- Používají se k přenosu tepla v chladících zařízeních.
- Jejich výroba se omezuje protože dochází k odštěpování chloru ve vyšších vrstvách atmosféry a tím se narušují molekuly ozónu – vzniká **ozonová díra**.

Trichlorethen (trichlor)

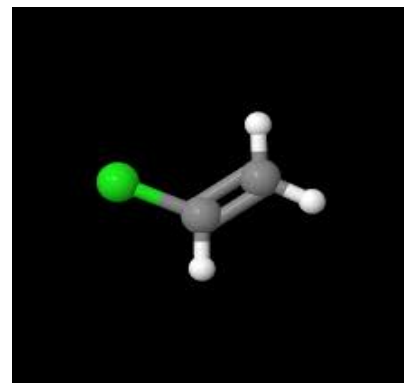
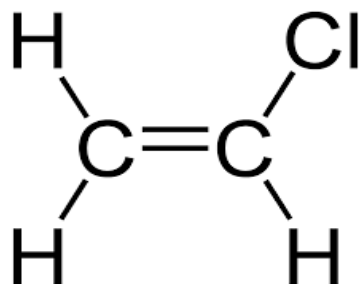
- $\text{CHCl} = \text{CCl}_2$

- Vlastnosti: bezbarvá nehořlavá kapalina sladké vůně
- Použití: rozpouštědlo (chemické čištění oděvů)

Chlorethen (vinylchlorid)

- $\text{CH}_2=\text{CHCl}$

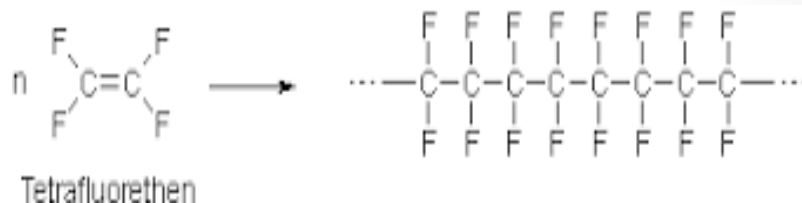
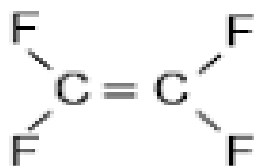

- Vlastnosti: bezbarvý plyn, nasládlé vůně s mírně narkotickými účinky.
- Použití: monomer pro výrobu PVC (výroba podlahových, krytin, hraček, instalaterských rozvodů atd.)

Tetrafluorethen (teflon)

- $\text{CF}_2=\text{CF}_2$

- Použití: surovina pro výrobu teflonu (výroba teplotně odolných povlaků)

Odkazy

- <https://www.google.cz/search?q=ch2clch2cl&biw=1366&bih=657&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=PeHYVK79HtayyASuo4CQDA&ved=0CDAQsAQ#imgdii=>
- <https://www.google.cz/search?q=ch2clch2cl&biw=1366&bih=657&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=PeHYVK79HtayyASuo4CQDA&ved=0CDAQsAQ#tbm=isch&q=chlormethan&imgdii=>
- <https://www.google.cz/search?q=ch2clch2cl&biw=1366&bih=657&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=PeHYVK79HtayyASuo4CQDA&ved=0CDAQsAQ#tbm=isch&q=Trichlorethen+%28trichlor%29:&imgdii=>
- <https://www.google.cz/search?q=ch2clch2cl&biw=1366&bih=657&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=PeHYVK79HtayyASuo4CQDA&ved=0CDAQsAQ#tbm=isch&q=Chlorethen&imgdii=>
- <https://www.google.cz/search?q=ch2clch2cl&biw=1366&bih=657&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=PeHYVK79HtayyASuo4CQDA&ved=0CDAQsAQ#tbm=isch&q=Tetrafluorethen&imgdii=>
- <https://www.google.cz/search?q=ch2clch2cl&biw=1366&bih=657&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=PeHYVK79HtayyASuo4CQDA&ved=0CDAQsAQ#tbm=isch&q=teflon&imgdii=>